

25
LAT W POLSCE

KLUB
WWF

MAGAZYN DLA CZŁONKÓW KLUBU WWF

PLANETA ZIEMIA

NUMER 1 (06) 2025
NR ISSN 1897-1822

SZTUKA OCHRONY PRZYRODY

Czytasz właśnie jubileuszowy numer „Planety Ziemi”. Jubileuszowy, bo w tekstach, które mamy przyjemność Ci przedstawić, opisujemy wydarzenia związane z 25 latami działalności WWF Polska. Hasłem tego wyjątkowego roku jest „Sztuka ochrony przyrody”, bo dla nas ochrona przyrody jest właśnie sztuką. Stawanie w obronie natury nie jest zadaniem łatwym. Wymaga sporo doświadczenia, umiejętności oraz cierpliwości, ale efekt końcowy zachwyci. Dlatego od 25 lat Fundacja WWF Polska zajmuje się ochroną różnorodności biologicznej. Jej zachowanie przyniesie wiele dobrego nie tylko nam, ale też przyszłym

Witaj!

pokoleniom. Sztuka ochrony przyrody to działanie wspólne – Was, naszych Darczyńców, ale także Partnerów i Wolontariuszy, którzy wspólnie dbają o odbudowę bioróżnorodności w Polsce i na świecie. Bardzo dziękujemy!

Ćwierćwiecze pracy WWF w Polsce oraz liczne sukcesy pokazują skuteczność i stabilność naszych działań. Czego udało nam się dokonać w tak długim czasie? Sprawdź na stronach „Planety”!

Monika Stygar

i zespół WWF Polska

W numerze

- 3 -

ODKRYJ Z WWF

Panda nad Biebrzą

- 6 -

TEMAT NUMERU

25 sukcesów WWF

- 14 -

ALE HISTORIE!

Przygody w ochronie przyrody

- 16 -

ZIELONY BOHATER

Uwolnić humbaka!

- 18 -

BIZNES DLA PRZYRODY

Jak z biznesem chronić bioróżnorodność?

- 19 -

WWF W AKCJI

Nasze działania

- 20 -

ZIELONYM DO GÓRY

Zielone festiwale

- 21 -

TWOJA PLANETA

Konkurs dla członków Klubu WWF

- 22 -

TWOJA PLANETA

Nasza rodzinna misja

- 23 -

BANDA PANDY

Krzyżówka

Magazyn redaguje:

Monika Stygar, Olga Frączak-Faure, Marta Dąbrowska, Małgorzata Ruszkowska

Opracowanie graficzne:

Pomarańczka, www.pomaranca.pl

Adres redakcji i wydawcy:

WWF Polska, Usypiskowa 11, 02-386 Warszawa
planetaziemia@wwf.pl, 22 660 44 34

Dziękuję z okładki:

© P. Tałała

Panda nad Biebrzą

© P. Nawrocki

Przed trzydziestu laty walka o utworzenie Biebrzańskiego Parku Narodowego była powodem, dla którego międzynarodowa Fundacja WWF rozpoczęła swój pierwszy projekt w Polsce. Projekt WWF „Biebrza”, którego liderem został ornitolog, dr Przemysław Nawrocki, a dziś ekspert WWF Polska, stał się impulsem do utworzenia polskiego oddziału Fundacji WWF.

Biebrzański Park Narodowy to największy z polskich parków i jeden z większych w Europie. Jego powierzchnia wynosi 592,23 km kw. Symbolem Parku jest ptak batalion, zwany też bojownikiem. Ponad pół wieku temu Biebrza i jej rozległa dolina, zwana Bagnami Biebrzańskimi, były najważniejszym miejscem gniazdowania batalionów w Polsce. Zmiany środowiska i drapieżniki (zwłaszcza gatunek obcy - norka amerykańska) spowodowały, że dziś ptaki te można spotkać tu niemal wyłącznie na przelotach.

PGR CZY PARK NARODOWY?

Lata 60. i 70. to czasy zamieniania na masową skalę tzw. nieużytków (czyli mokradeł) na tereny rolnicze. Dlatego rozważano osuszenie Bagien Biebrzańskich i przekształcanie ich w łąki kośne. W odpowiedzi na te plany Polska Akademia Nauk w latach 1976-1979 przeprowadziła kompleksowe badania, które miały dać odpowiedź na temat przyszłości doliny Biebrzy. W skład zespołu naukowców prowadzących badania weszli zarówno inżynierowie melioranci (specjaliści od osuszania bagien), jak i przyrodniczy, w tym ornitolodzy z Uniwersytetu Wrocławskiego i Uniwersytetu Poznańskiego, ichtiolodzy, botanicy i inni specjaliści. Przebadano całą dolinę Biebrzy, niemal od jej źródła aż do ujścia do Narwi, dokumentując miejsca lęgów wszystkich rzadkich gatunków ptaków. **Badania, w których brał udział również ornitolog Przemysław Nawrocki, pokazały, że pod względem bogactwa gatunków lęgowych ptaków Bagna Biebrzańskie są unikatowe – obszar**

ten został uznany za niezwykle w skali całej Europy.

Jednakże ostatecznie o tym, żeby nie osuszać doliny Biebrzy i nie przekształcać jej w gigantyczne tak zwane państwowe gospodarstwo rolne (PGR), zdecydowały argumenty inżynierów-meliorantów, którzy stwierdzili, że Bagna Biebrzańskie są zbyt duże, zatem nie będzie łatwo skutecznie ich osuszyć. Dzięki temu Biebrza ocalała, a zamiast niej osuszono dolinę Narwi. Jednak scenariusz, że taki sam los w końcu spotka dolinę Biebrzy, wciąż był realny. Dlatego też z inicjatywy wrocławskich profesorów, Adama Pałczyńskiego i Andrzeja Dyrca, w 1987 r. powołano Towarzystwo Biebrzańskie, którego celem było utworzenie Biebrzańskiego Parku Narodowego.

WIZYTA WWF INTERNATIONAL NAD BIEBRZĄ

W 1989 r. w Polsce powstał pierwszy niekomunistyczny rząd we wschodniej Europie, a kraj „otworzył się na Zachód”. Tego roku Towarzystwo Biebrzańskie zwróciło się do WWF International z prośbą o pomoc w utworzeniu Biebrzańskiego Parku Narodowego, obejmującego całą dolinę rzeki. Nad Biebrzą we wrześniu doszło do spotkania ówczesnego dyrektora WWF na Europę Centralną i Wschodnią, dr. Hartmuta Jungiusa, z prof. Pałczyńskim i Krzysztofem Wolframem z Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska (NFOŚ). W rezultacie WWF International zdecydował o wsparciu finansowym projektu nakierowanego na utworzenie parku narodowego, którego wykonawcą była NFOŚ. Opracowano wstępny plan ochrony Parku, w tym koncepcję renaturyzacji stosunków wodnych w przesuszonej

części Bagien Biebrzańskich, tzw. Basenie Środkowym. Projekt obejmował również wyznaczenie szlaków turystycznych nad Biebrzą i wsparcie dla pierwszych biebrzańskich rolników ekologicznych.

POWOŁANIE BIEBRZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Wsparte przez WWF starania o utworzenie Biebrzańskiego Parku Narodowego trafiły na sprzyjający klimat w kręgach samorządowców ówczesnego województwa łomżyńskiego oraz w Ministerstwie Ochrony Środowiska. **W rezultacie 9 września 1993 r. został powołany Biebrzański Park Narodowy. Był to ogromny sukces nie tylko dla polskiej przyrody, ale dla całej Europy.** Rok później, w maju 1994 r., odbyła się uroczysta międzynarodowa inauguracja Parku, w której wzięli udział jeden z założycieli WWF, książę Niderlandów Bernhard, dyrektor generalny WWF International dr Claude Martin, dyrektor WWF na Europę Środkową i Wschodnią dr Harmut Jungius oraz przedstawiciele narodowych organizacji WWF, które wsparły finansowo projekt: WWF Holandia, WWF Szwecja i WWF Niemcy. Przedstawiciele WWF wręczyli wtedy Parkowi symboliczny

prezent w postaci trzech canoe – jako wsparcie dla rozwoju ekoturystyki nad Biebrzą.

PROJEKT „BIEBRZA”

3 lata później WWF International, w odpowiedzi na postulaty lokalnej społeczności nad Biebrzą, w tym Towarzystwa Biebrzańskiego i przewodników turystycznych, uruchomił w 1997 r. kolejny, 7-letni projekt, który koncentrował się na budowaniu więzi pomiędzy ochroną przyrody a lokalną ekonomią. Obejmował m.in. dwuletni kurs na przewodników turystycznych dla mieszkańców doliny Biebrzy, warsztaty dotyczące wyrobu inspirowanych przyrodą pamiątek, promocję agroturystyki wśród lokalnych mieszkańców, krajową i międzynarodową promocję wyjątkowych walorów turystycznych doliny Biebrzy, wsparcie dla biebrzańskich rolników w uzyskiwaniu dopłat z „bagiennych” programów rolno-środowiskowych oraz edukację przyrodniczą dla szkół w okolicach Parku.

Jednym z celów projektu WWF „Biebrza” było również wsparcie dla wprowadzenia w życie koncepcji renaturyzacji zmienionych stosunków wodnych w Basenie Środkowym doliny Biebrzy, w tym opracowanie dokumentacji technicznej umożliwiającej Parkowi aplikację o środki na renaturyzację w granicach Parku i poza jego granicami. Dzięki temu opracowana 30 lat temu wizja renaturyzacji stosunków wodnych jest obecnie realizowana przez Biebrzański Park Narodowy ze środków projektu LIFE+.

MYŚL GLOBALNIE, DZIAŁAJ LOKALNIE. POWSTANIE WWF POLSKA

Liderem projektu WWF „Biebrza” został ornitolog, członek zespołu badającego Bagna Biebrzańskie w latach 70. prowadzonego

przez prof. Andrzeja Dyrca, a dziś ekspert ds. ochrony wód i gatunków w WWF Polska, dr Przemysław Nawrocki. Nasz ekspert brał udział w powstaniu Biebrzańskiego Parku Narodowego, ale jest także najstarszą stażem pracy Pandą w Polsce – z WWF związany jest od 1997 r. **Projekt WWF „Biebrza” stał się początkiem utworzenia w Polsce najpierw przedstawicielstwa WWF International, później polskiego Biura Programu WWF, a ostatecznie organizacji narodowej – Fundacji WWF Polska.**

Projekt WWF „Biebrza” trwale zapisał się w życiu Biebrzańskiego Parku Narodowego i lokalnych społeczności. Zmienił życie wielu osób, na przykład tych, które stały się przewodnikami lub rzeźbiarzami przyrodniczymi. W dwuletnim kursie na przewodnika turystycznego po dolinie Biebrzy wzięło udział 90 mieszkańców gmin biebrzańskich, a jednym z przewodników wykładowców był Stefan Jakimiuk – dziś ekspert WWF Polska w zakresie ochrony gatunków, związany z Fundacją od ponad 20 lat. Projekt WWF „Biebrza” zaowocował również powstaniem wydawanego przez Park czasopisma dla dzieci i młodzieży „Nasza Biebrza” oraz cyklicznymi wydarzeniami: edukacyjną „Wszechnicą Biebrzańską”, corocznymi biebrzańskimi targami produktu lokalnego oraz Mistrzostwami Europy w Koszeniu Łąk Bagiennych dla Przyrody (to nowa i niewątpliwie najbardziej niszowa dyscyplina sportu w Europie).

Projekt WWF „Biebrza” został doceniony przez mieszkańców doliny Biebrzy i Park, czego symbolem był złożony przez nich wniosek o przyznanie dr. Nawrockiemu Nagrody Zielonego Liścia za zasługi dla ochrony przyrody w Polsce Północno-Wschodniej. Kapituła Nagrody przyznała Zielony Liść liderowi projektu w 2002 r.

Utworzenie Biebrzańskiego Parku Narodowego

Ponad 30 lat temu międzynarodowa Fundacja WWF rozpoczęła swój pierwszy projekt w Polsce – „Biebrza”. Złożyły się na niego działania, które pomogły utworzyć Biebrzański Park Narodowy i stały się załącznikiem dla polskiego oddziału Fundacji WWF. Pół wieku temu chciano przekształcić obszar obecnego Parku w Państwowe Gospodarstwo Rolne. Na szczęście rozmiary terenu odstraszyły zainteresowanych, a dodatkowo badania polskich ornitologów wykazały, że pod względem bogactwa gatunków lęgowych ptaków Bagna Biebrzańskie są unikatowe. 35 lat temu naukowcy z Towarzystwa Biebrzańskiego zwrócili się w związku z tym do WWF International z prośbą o pomoc finansową w utworzeniu parku narodowego obejmującego całą dolinę rzeki. W rezultacie

9 września 1993 r. powołano Biebrzański Park Narodowy!

Kilka lat później, w 1997 r. WWF International uruchomił trwający 7 lat projekt „Biebrza”, który koncentrował się na budowaniu więzi pomiędzy ochroną przyrody a lokalną ekonomią. Projekt ten stał się początkiem utworzenia w Polsce najpierw przedstawicielstwa WWF International, później polskiego Biura Programu WWF, a ostatecznie organizacji narodowej – Fundacji WWF Polska. Jego liderem został ornitolog, a dziś także ekspert ds. ochrony wód i gatunków w WWF Polska – dr Przemysław Nawrocki, który brał udział w powstaniu Biebrzańskiego Parku Narodowego i który pracuje z nami do dziś!

Ochrona rysia w Polsce

Jednym z naszych największych (i najdłuższych, bo trwa nieprzerwanie od roku 2007) przedsięwzięć jest praca na rzecz reintrodukcji bałtyckiej populacji rysia euroazjatyckiego w lasach północnej Polski. Do tej pory wraz z partnerami wypuściliśmy do przyrody ponad 100 osobników!

Ochrona tego drapieżnika to prawdziwa sztuka, na którą składa się wiele wymagających zadań, takich jak: zapewnienie zwierzętom odpowiedniej przestrzeni życiowej w coraz bardziej zurbanizowanym świecie, budowanie odpowiednio licznej, właściwie dobranej genetycznie grupy osobników czy działania ochronne na rzecz rysia, które już są na wolności.

Na początku naszą misją było przywrócenie rysia lasom mazurskim, gdzie w latach 2007-2020 wspólnie z partnerami wypuściliśmy ich ponad 30. Do dzisiaj monitorujemy mazurską populację oraz rysie zamieszkujące lasy na Podlasiu. Od 2018 r. wspieramy odbudowę populacji tych kotów w północno-zachodniej Polsce. Zachodniopomorskie Towarzystwo Przyrodnicze dzięki wsparciu między innymi naszej Fundacji wypuściło na wolność ponad 70 osobników.

Przed rysiami w Polsce stoją ogromne wyzwania – liczne zagrożenia, takie jak choroby, wypadki komunikacyjne i kłusownictwo, sprawiają, że gatunek ten potrzebuje nieprzerwanej ochrony, którą planujemy kontynuować.

Pomoc foce szarej w Bałtyku

Ten rok to dla nas nie tylko 25 lat istnienia naszej Fundacji, ale również 15-lecie Błękitnego Patrolu WWF, który od początku istnienia przeprowadził prawie 3500 foczych interwencji, pomagając we współpracy z pracownikami Stacji Morskiej im. Profesora Krzysztofa Skóry UG w Helu wrócić do zdrowia niemal 400 fokom!

Obecnie działa z nami blisko 200 wolontariuszek i wolontariuszy, rozlokowanych na całej długości polskiego wybrzeża. Ich obecność w nadmorskich miejscowościach oraz funkcjonowanie Błękitnego Telefonu Alarmowego (795 536 009) pozwalają na szybką i skuteczną interwencję.

Foki szare są objęte ochroną gatunkową i są jednymi z nielicznych ssaków morskich zamieszkujących Bałtyk. Ich populacja się odbudowuje, jednak wciąż jest zagrożona poprzez czynniki takie jak przyłów, czyli przypadkowe zaplątanie w sieci rybackie, oraz niepokoienie i płoszenie przez plażowiczów.

Wolontariusze i wolontariuszki Błękitnego Patrolu WWF monitorują siedliska foki szarej, przeprowadzają interwencje terenowe, ale także edukują, jak prawidłowo zachowywać się w obecności fok na plaży, by nie zakłócać ich spokoju, oraz tłumaczą, dlaczego te zwierzęta są tak ważne dla równowagi ekosystemu Bałtyku.

Tworzenie obszarów chronionych

Czy wiesz, że w Polsce jest ponad 1000 obszarów Natura 2000? Ta długa lista to jeden z największych sukcesów polskich organizacji przyrodniczych.

Początkowa lista, którą w 2004 r. polski rząd przekazał Komisji Europejskiej, była bardzo skromna i nie miała szans na spełnienie swojego celu, tj. powstrzymania zaniku bioróżnorodności w Europie. Zawiazaliśmy wtedy koalicję z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków OTOP, Fundacją Ekorozwoju, Klubem Przyrodników i Polskim Towarzystwem Ochrony Przyrody „Salamandra” i wspólnie przygotowaliśmy tzw. Shadow List (Listę Cieni), czyli alternatywną propozycję listy obszarów sieci „Natura 2000”. Pełna lista (łącznie

z propozycją rządową), która obejmowała 141 ostoi ptasich i 336 ostoi siedliskowych, została przekazana przez organizacje pozarządowe do Komisji Europejskiej, a ta uznała polską Shadow List za najlepszą w historii Unii Europejskiej. Finalnie wszystkie obszary wymienione na niej stały się pełnoprawnymi obszarami Natura 2000.

Dziś dzięki sieci obszarów Natura 2000 chronimy miejsca unikatowe pod względem przyrodniczym oraz kluczowe dla przetrwania zagrożonych gatunków i siedlisk. Ta sieć to fundament naszej walki o różnorodność biologiczną i zdrowe środowisko, z którego korzystają nie tylko zwierzęta, ale także ludzie.

Ochrona ekosystemów rzecznych

Rzeki to nasze wspólne dziedzictwo przyrodnicze. W Polsce mamy ich aż 150 tys. km i niemal 99% z nich jest w złym stanie. Dlatego w 2018 r. stworzyliśmy program Strażnicy Rzek WWF, by chronić polskie rzeki: te wielkie i te małe, czasem niemające nawet oficjalnej nazwy.

Strażnicy Rzek WWF to grupa ponad 100 wolontariuszek i wolontariuszy, którzy monitorują ok. 250 km rzek w Polsce. Stoją na ich straży, badają stan wód i reagują na realne zagrożenia – od nielegalnych zrzutów ścieków po szkodliwe prace hydrotechniczne. Dzięki ich czujności wiele interwencji zakończyło się sukcesem, a rzeki zyskały szansę na regenerację. Promują też ideę przywracania rzek do stanu naturalnego i uczestniczą w odtwarzaniu tarlisk czy

sadzeniu drzew wzdłuż brzegów. Działania te pomagają nie tylko przyrodzie, ale i lokalnym społecznościom, zmniejszając ryzyko suszy i powodzi.

Dzięki pracy Strażników Rzek WWF zmapowaliśmy ponad 725 sztucznych barier na polskich rzekach. Wielu z nich nie było w żadnej ewidencji. To ogromny krok w stronę przywracania ciągłości ekologicznej rzek, umożliwiającej migrację ryb i odbudowę naturalnych ekosystemów.

Ochrona ekosystemów rzecznych to prawdziwa sztuka – łączenia wiedzy, nieustającej czujności oraz zaangażowania lokalnych społeczności.

25 SUKCESÓW WWF

6 **Uchroniliśmy Puszcę Białowieską przed zwiększeniem wycinki** zatwierdzonym przez ówczesnego ministra środowiska w 2016 r. Działania prowadziliśmy w ramach Koalicji Kocham Puszcę wszędzie, gdzie była taka potrzeba, w Polsce i za granicą. **W ramach koalicji zebraliśmy ponad 200 000 podpisów pod apelem, by ochronić Puszcę Białowieską.** Nasze działania były bardzo skuteczne, piły w Puszczy ucichły.

7 **Ratowaliśmy Wisłę przed skutkami awarii rurociągu, do jakiej doszło w rejonie Włocławka w grudniu 2007 r.** Pracownicy WWF wspierani przez wolontariuszy z innych organizacji usunęli z wód Wisły ponad dwie tony oleju opałowego – silnej trucizny trwale niszczącej ekosystem rzeki.

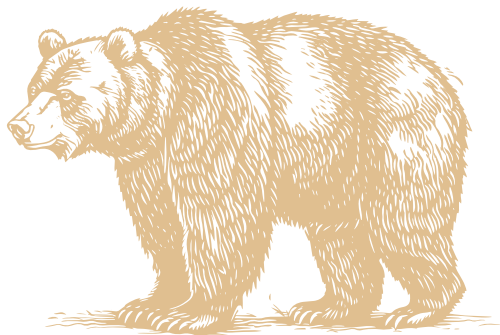
8 **Pomogliśmy wdrażać konwencję CITES** - mającą na celu wyeliminowanie nielegalnego handlu ginącymi gatunkami roślin i zwierząt. **W ramach działań przeszkoliliśmy ponad 1000 funkcjonariuszy.** W 2012 r. polska policja otrzymała od Interpolu nagrodę za skuteczność w tej dziedzinie.

9 **Przywróciliśmy tereny zalewowe Odry, odtwarzając 600 ha naturalnej retencji dolinowej tej rzeki,** co przyczyniło się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców i ochrony ich przed zalaniem, zdając test w 2024 r. (Działania podjęto po powodzi w 1997 r. Odsunięto obwałowania dalej od rzeki, był to pierwszy taki przypadek w Polsce).

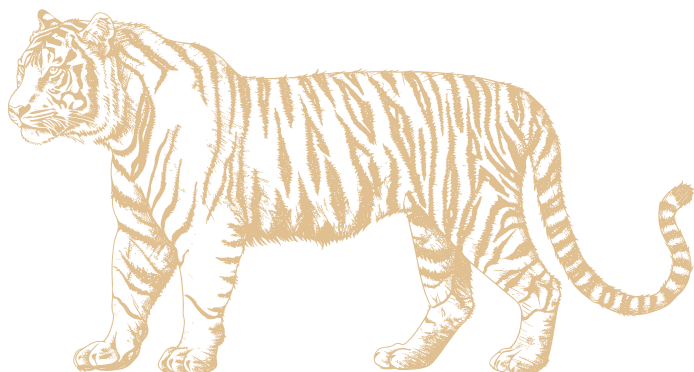
10 **Opracowaliśmy projekt specjalistycznych kontenerów „niedźwiedziopodobnych”.** Od ponad 10 lat wykonujemy je na potrzeby lokalnych społeczności w Karpatach. Pomagają one zniechęcać zwierzęta do żerowania w okolicach zamieszkałych przez ludzi. **Przekazaliśmy do tej pory około 120 takich kontenerów.**

11 **Objęliśmy ochroną około 150 ha wartościowych dla różnorodności biologicznej obszarów.** Dzięki współpracy z partnerami z innych organizacji i biznesem, udało się stworzyć na nich obszary chronione prywatnie.

12 **Wyłowiliśmy z Bałtyku ok. 300 t „sieci widmo”.** Zagubione, zalegające na dnie sieci stanowią zagrożenie dla zwierząt morskich.

25 SUKCESÓW WWF

13 Dzięki współpracy organizacji pozarządowych **w ramach Koalicji 10%, którą współtworzymy, udało się przeprowadzić wiele działań wspierających tworzone prawo o odbudowie zasobów przyrodniczych (Nature Restoration Law).** Poparcie dla tego prawa podpisało blisko 55 000 osób, a apel do Premiera RP wsparło 229 organizacji pozarządowych. Nature Restoration Law to rozporządzenie, które może zmienić jakość życia mieszkańców i mieszkańek unijnych krajów, w tym Polski.

16 Stworzyliśmy i zrealizowaliśmy ogólnopolski program edukacyjny dla szkół podstawowych **„Dieta przyjazna planecie”** (trwa trzecia edycja). Z programem dotarliśmy dotychczas do ponad 800 nauczycielek, nauczycieli oraz osób zaangażowanych w żywienie w szkołach w całej Polsce. W zajęciach edukacyjnych udział wzięło ponad 9 tysięcy uczniów i uczennic.

14 Stworzyliśmy Program z Panda (trwa 5 edycja) – w sumie **dotarliśmy do 1796 nauczycielek i nauczycieli, którzy zapisali się do programu z 1466 placówek ze wszystkich województw.** W ramach działań zachęcamy dzieci i młodzież do wejścia w świat przyrody i uczymy, jak go chronić.

17 Wspierane przez nas **patrole antyklusownicze w Malezji przeszły prawie 87 tys. km** w trakcie blisko 17 tys. dni patrolowych. W ich trakcie wykryto w sumie około 1700 aktywnych i nieaktywnych sidła i kryjówek kłusowniczych.

15 **Mieliśmy wpływ na kształt nowego standardu gospodarki leśnej FSC, który wszedł w życie w październiku 2024 r.** Standard ma na celu wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej.

18 **Przekazaliśmy rolnikom i pszczelarzom około 600 zestawów grodzien elektrycznych** do zabezpieczenia zwierząt gospodarskich i pasiek, promując tym samym bezkonfliktowe sąsiedztwo z dużymi drapieżnikami jak wilk i niedźwiedź.

25 SUKCESÓW WWF

19 Zbudowaliśmy łącznie 23 tarliska o powierzchni około 4268 m². Przyczynia się to do zwiększenia liczebności populacji ryb.

23 Nasadziliśmy 27 tysięcy drzew na długości 82 km rzek. Dzięki temu linia brzegowa jest stabilniejsza, temperatura wody niższa oraz życie rzeki bogatsze.

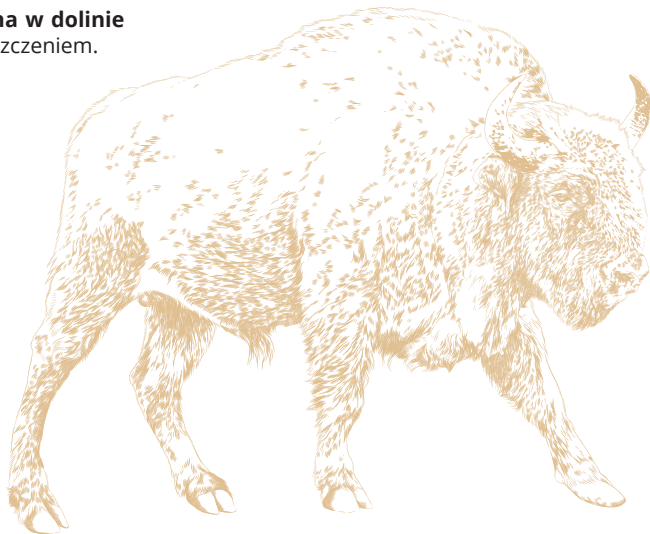
20 W polskiej części Karpat Wschodnich zrewitalizowaliśmy opuszczone sady. Położone z dala od ludzkich osad, stanowią cenną i bezpieczną bazę pokarmową dla niedźwiedzi i innych gatunków zwierząt. **Poprawiliśmy warunki do owocowania około 6000 starych drzew oraz posadziliśmy ponad 1000 nowych.** To działanie pomaga niedźwiedziom nie wchodzić w konflikt z ludźmi.

24 Nasze działania przyczyniły się do powstania pierwszej w Polsce i jednej z nielicznych w Europie żywych granic. **Dzięki naszym staraniom Polska i Czechy podpisały umowę, że gdy Odra zmieni bieg, zmieni się granica między naszymi krajami,** nawet kosztem terytorium któregoś z nich, dzięki czemu malowniczy meander został uchroniony.

21 Wraz z 28 innymi organizacjami współtworzymy koalicję klimatyczną. Jej celem jest wspólne działanie na rzecz zapobieganiu wywołanym przez człowieka zmianom klimatu.

25 Wspieraliśmy społeczną koncepcję powiększenia Białowieskiego Parku Narodowego. Pomogliśmy w opracowaniu oraz rozpowszechnieniu tego działania.

22 Uchroniliśmy bagna w dolinie Rospudy przed zniszczeniem.

Przygody w ochronie przyrody

© K. Deresz

Osoby pracujące w WWF Polska pracę mają arcyciekawą i często spotykają ich zdarzenia, które nie miałyby miejsca, jeśli siedzi się za biurkiem. Wyrusz z nami w teren i dowiedz się, co przytrafiło się Magdzie i Stefanowi.

SPOTKANIE NA MOKRADŁACH

Magda Zadrag, starsza specjalistka ds. ochrony przyrody - WWF Polska

Byłyśmy wiosną z koleżanką z Fundacji w Puszczy Augustowskiej w ramach kontroli działań naszego wykonawcy, który inwentaryzował dla nas m.in. sóweczki. Poprosiłyśmy o objazd po miejscach, gdzie to robił. Szłyśmy przez mokradła i podmokłe lasy. Pamiętam, że szłam pierwsza – z trudem, bo **po prostu zapadaliśmy się w błocie**. Nagle spod naszych nóg zerwał się ptak. Ktoś krzyknął z entuzjazmem, że to słonka. Jako że to gatunek ptaka wyprawdzającego lęgi na ziemi, wzmożyliśmy czujność, żeby go nie spłoszyć.

I nagle ktoś z grupy powiedział zaskoczony: jest gniazdo! To było przeżycie z kategorii „wow”.

W środku siedziały pisklaki, klusieczki, całe w puszkach, naprawdę malutkie. Oczywiście czym prędzej się oddaliliśmy się, by nie straszyc maluchów i pozwolić matce na spokojny powrót do nich. Wszyscy w Fundacji do dziś zazdroszczą nam tego znaleziska, bo spotkać słonkę to nie taka prosta sprawa. Nie dość, że to bardzo rzadki gatunek, to w dodatku prowadzący skryty tryb życia.

WIELKA STOPA Z BIESZCZAD

Stefan Jakimiuk, starszy ekspert w zakresie ochrony gatunków - WWF Polska

Będąc w Bieszczadach, odwiedzaliśmy miejsca, w których rozstawione zostały kontenery „niedźwiedzioodporne” WWF Polska. Są to specjalne śmietniki z grubej blachy, których mechanizm otwierający został zaprojektowany tak, by niedźwiedzie nie dostały się do środka.

Przejeżdżając obok przystanku autobusowego, w którego wia- cie stał nasz kontener, zoba- czyłem odbity na nim ślad łapy niedźwiedzia.

Ślady niedźwiedzych łap

Zatrzymaliśmy auto, by bliżej przyjrzeć się temu znalezisku. Kontener był przestawiony. Co ciekawe, widać było, że niedźwiedź przyszedł nie od strony drogi, lecz od strony strumienia, którego dolinka ostro schodziła w dół zaraz za przystankiem. Drapieżnik nie wyszedł na drogę, gdzie był łatwy dostęp do kontenera znajdującego się na przystanku. Żeby być niezauważonym, w tylnej ścianie przystanku wyrwał 1,5 calowe deski i w ten sposób dostał się do jego wnętrza. Będąc mało widocznym, próbował majstrować przy kontenerze. Nie dostał się do śmieci, ale ślady jego działalności pozostały na ścianie w postaci odbitej łapy umazanej błotem ze strumienia.

Wierzmy, że dzięki nieudanym próbom niedźwiedzie zniechę- cą się do poszukiwań jedzenia w takich miejscach, a co za tym idzie, nie będą niszczyły wiat przystanków autobusowych.

Uwolnić humbaka!

© K. Liszka Woliński PN

Niedawna akcja oswobodzania humbaka (długopłetwca oceanicznego) nad polskim morzem należała do takich, które pamięta się do końca życia. O tym, jak przebiegała, opowiada Konrad Wrzecionkowski, lokalny lider Błękitnego Patrołu WWF, na co dzień pracownik Wolińskiego Parku Narodowego, członek ekipy ratunkowej. Za działania na rzecz ochrony Morza Bałtyckiego Konrad otrzymał w kwietniu br. odznaczenie honorowe Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Tego dnia, 26 lutego 2025 r. planowałem dzień wolny, ale wszystko zmieniło się nagle o 7:50, kiedy otrzymałem telefon z numeru alarmowego Błękitnego Patrołu WWF o zaplątany w sieci humbaku w pobliżu bazy rybackiej w Międzyzdrojach.

Tego typu zaplątanie uniemożliwia swobodne poruszanie się i stanowi śmiertelne zagrożenie dla zdrowia i życia zwierzęcia.

Poprosiłem kolegów z Wolińskiego Parku Narodowego o weryfikację zgłoszenia. Po potwierdzeniu informacji powiadomiłem Stację Morską im. prof. Krzysztofa Skóry w Helu w celu konsultacji merytorycznych. W międzyczasie dyrektor Wolińskiego PN koordynowała działania na miejscu. A było co robić!

WOPR Międzyzdroje przyjechał małym pontonem wyposażonym w silnik ze specjalną osłoną na śrubę. SAR i Straż Graniczna zabezpieczyły miejsce zdarzenia. Działania dużą jednostką podjął też Urząd Morski. Wszystko ustalaliśmy na bieżąco, bo na takie nietypowe sytuacje nie ma scenariuszy.

Działania prowadziliśmy we trzech (Piotr Golian, Piotr Surwiło i ja) bezpośrednio z pontonu, w asyście jednostki Urzędu Morskiego, która zabezpieczała dalszy koniec sieci, w którą zaplątany był humbak. Akcja początkowo działa się na dość płytkiej wodzie, bo zaczynaliśmy na głębokości może 4 m. Potem humbak ruszył na głębiny, w kierunku północnym - dość wolno, bo

mógł używać tylko jednej płetwy bocznej. Doświadczony sternik z WOPR wiedział, jak manewrować pontonem, aby zapewnić nam jak największe bezpieczeństwo, bo w trakcie akcji byliśmy od humbaka na przysłowiowe wyciągnięcie ręki. Co ciekawe, zwierzę w pewnych momentach jakby wręcz wskazywało miejsca, które są splątane – lewą płetwą boczną i ogonową.

Operacja była wyzwaniem ze względu na siłę zwierzęcia i rozmiar – humbak mierzył 9-10 m, podczas gdy nasz ponton miał jedynie 3 m długości. W związku z tym trochę się

jednak obawialiśmy, że możemy wylądować w wodzie.

Działania na wodzie trwały ok. 45 min, a od zgłoszenia do zakończenia minęły łącznie 4 godz. Współpraca służb przyniosła sukces.

***Ratowanie humbaka było niezwykle emocjonującym doświadczeniem – towarzyszyła nam adrenalina, chęć pomocy, ale także respekt wobec rozmia-
rów i siły zwierzęcia.***

Jeden moment zrobił na mnie szczególne wrażenie. Próbując wypłatać humbaka, zbliżyliśmy się do niego na tyle, że stanęliśmy dziobem pontonu nad płetwą ogonową, którą pod nami zamasyżycie ruszał. I w pewnym momencie ta płetwa szła do góry, ale nie wyszła ponad wodę, tak jakby zwierzę faktycznie nie chciało nam zrobić krzywdy.

Po oswobodzeniu z sieci pozwoliliśmy humbakowi odpłynąć, bo nie mieliśmy możliwości, aby móc go nakierować bezpośrednio na cieśninę duńskie czy konwojować. Miejsmy nadzieję, że udało nam się uratować temu olbrzymowi życie i wypłynął na szerokie wody.

© K. Wrzecionkowski

Jak z biznesem chronić bioróżnorodność

© O. Poleszczuk-Tusinska

UPM Raflatrac współpracuje z Fundacją WWF Polska od 2012 r., wspierając nasze działania w kluczowych przyrodniczo obszarach, takich jak ochrona rzek, zrównoważone zarządzanie lasami czy gospodarka obiegu zamkniętego. Od 2024 r. do współpracy dołączył również UPM Hub Wrocław. Skupiamy się teraz nadal na GOZ, ale też wspólnie pracujemy na rzecz obszarów chronionych.

TYPUJEMY KOLEJNE OBSZARY DO OCHRONY

Jeszcze w trakcie poprzedniego etapu współpracy zleciliśmy przygotowanie analizy potencjału odtwarzania mokradeł w Polsce. W tej analizie wybrano 20 lokalizacji, które powinny zostać odtworzone w pierwszej kolejności. Na liście znalazło się Krowie Bagno, którego ochroną chcemy się zająć. Jest to lokalizacja torfowiskowa na Lubelszczyźnie, położona w okolicy Poleskiego Parku Narodowego. Krowie Bagno jest dużym kompleksem, odwodnionym niestety w latach 60.-70. XX w. Na szczęście mimo dużych zniszczeń nadal występują tam fragmenty zdrowego torfowiska oraz zagrożone gatunki ptaków, takie jak dubelt czy wodniczka.

GRUNTY TRZEBA ZBADAĆ GRUNTOWNIE

Dzięki naszemu partnerstwu jesteśmy w stanie przeprowadzić kolejne analizy, by pomóc w rozwijaniu bioróżnorodności tego regionu. Jeszcze

w ubiegłym roku zleciliśmy przygotowanie analizy ekohydrologicznej w lokalizacji Krowie Bagno.

Jest to bardzo istotne działanie, którego wyniki ukształtują nasze podejście do tej lokalizacji – wskażą nam nie tylko, jakie siedliska przyrodnicze występują na tym terenie, ale także jaki jest tam stan wód. Badamy, jak one przepływają i gdzie możliwe jest utrzymanie podniesionego poziomu wody dla poprawy siedlisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

W czasie analizy badana jest także jakość wody, w tym poziom jej zanieczyszczenia azotanami i innymi biogenami, które mogą się w wodzie znaleźć w wyniku spływania z pól uprawnych, pastwisk itp. Podnoszenie ich poziomu na nawadnianych torfowiskach jest niepożądane, dlatego dobrze wiedzieć, czy w wodzie, którą chcemy w danym miejscu zatrzymać, nie ma ich za dużo.

TORF CZY MURSZ?

W analizie brane są także pod uwagę miąższość torfu i stan jego rozkładu. Po co? Tego typu badania pokazują nam, jaka roślinność rosła tu w przeszłości, czy już wcześniej ludzka działalność przynosiła jakieś szkody, np. czy torfowisko wcześniej też ulegało przesuszeniu itp. Dzięki temu możemy też sprawdzić jak dużo torfu już się zmieniło w mursz (czyli uległo częściowemu rozłożeniu), co wpłynie na to, jak torfowisko będzie się odtwarzało po ponownym nawodnieniu.

TO BYŁA REKORDOWA GODZINA DLA ZIEMI WWF

Za nami kolejna niesamowita Godzina dla Ziemi WWF! W tym roku świat okazał swoje wsparcie dla naszej misji, poświęcając prawie 3 mln Godzin dla Ziemi WWF i tym samym podwajając nasz poprzedni rekord 1,4 mln godzin poświęconych w 2024 r. Wspólnie potwierdziliśmy, że Godzina dla Ziemi WWF jest potężnym globalnym ruchem.

Akcja co roku mobilizuje ludzi do działania na rzecz naszej planety. Dzięki takim inicjatywom udaje się wprowadzać realne zmiany, zmieniając podejście społeczeństwa i decydentów do ochrony przyrody. Razem możemy ożywić Ziemię i sprawić, by była bezpiecznym domem dla nas teraz, ale i przyszłych pokoleń.

Ogromnym sukcesem jest to, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska oficjalnie popiera nasz postulat z petycji – takie zaangażowanie cieszy szczególnie.

Jeszcze raz dziękujemy wszystkim. Wspólnie udowodniliśmy, że gdy pracujemy z pasją i determinacją na rzecz wspólnej wizji, nie ma barier, których nie można pokonać!

RYŚ, FOKA I SÓWECZKA W ŁAZIENKACH

Jednym z wyjątkowych projektów naszego jubileuszu jest współpraca z włoskim artystą **Rodolfo Liprandim**, który z gałęzi stworzył instalację „Sztuka ochrony przyrody”.

Liprandi, absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Bolonii, od ponad dekady tworzy unikatowe rzeźby zwierząt, korzystając z gałęzi m.in.: brzozy, olszy, wiązu, czy wierzyby zbieranych na miejscu instalacji. Jego prace wystawiano w całej Europie, m.in. w Norwegii, Estonii i we Włoszech. Specjalnie dla WWF artysta przygotował trzy rzeźby: **rysia**, **fokę szarą** i **sóweczkę** – gatunki od lat objęte ochroną przez naszą Fundację.

Od 26 kwietnia rzeźby można podziwiać w **parku Łazienki Królewskie w Warszawie**. Instalacji towarzyszą tabliczki z ciekawostkami na temat gatunków i ochrony przyrody. Pokaz rzeźb jest częścią współpracy edukacyjnej Muzeum Łazienki Królewskie i WWF, która ma na celu promowanie ochrony bioróżnorodności w Polsce. Rzeźby będą dostępne w Łazienkach do końca marca 2026. Zapraszamy!

Zielone festiwale

Uwielbiacie spędzać wakacje w naturze,
ale chcielibyście też pojechać na ciekawe
wydarzenie?

© M. Ruskowska

**Oto lista festiwali, które odbywają się
w pięknych okolicznościach przyrody.**

TRIBALANGA

W okolicy jest szansa na zaobserwowanie łośia, rzadkich gatunków ptaków, roślinności torfowisk i mokradeł. Nie może być lepiej! Festiwal odbywa się w Goniądzu. To skraj Kotliny Biebrzańskiej, dosłownie dwa kroki od Biebrzańskiego Parku Narodowego. Posłuchacie tu muzyki etnicznej, inspirowanej słowiańszczyzną. Czekają was tańce i śpiewy przy żywym ogniu, kadzidlany dym, brzmienie ich bębnów i cała masa warsztatów. Organizatorzy stawiają też na edukację ekologiczną, można się więc spodziewać stoisk albo namiotu, w których szerzy się wiedzę z tego zakresu.

ORGANIC FESTIVAL

Jak mówią organizatorzy, podczas festiwalu „celebruje się związek człowieka z naturą”. W Sulejowie, w bliskiej okolicy obszaru Natura 2000 i malowniczej Pilicy, nie mogło być inaczej. Czekają na was warsztaty, słowiańska wioska, trzy sceny muzyczne ze zróżnicowanym programem – od chilloutu, przez trans, po muzykę house’ową.

TYDZIEŃ KULTURY BESKIDZKIEJ

Wspólne muzykowanie, tańce i śpiewy – celebrowanie kultury góralskiej, ale też dzikiej przyrody Beskidu: Śląskiego, Żywieckiego, Makowskiego, Międzygórza Jabłonkowskiego i ich okolic. Festiwal trwa aż dziewięć dni, w czasie których można się przemieszczać między pięcioma estradami. Pojedyncze koncerty organizowane są nawet poza tymi regionami, więc wydarzenie jest doskonałym pretekstem do podróży po okolicy i pochodzenia po górach.

SIMBIOZA

Festiwal jest wciąż dość kameralny, co czyni imprezę wyjątkową okazją do nawiązywania przyjaźni i odpoczynku nad krystalicznie czystym jeziorem Warchały. Można się tu rozbić na polu namiotowym, wśród brzoź i sosen, rano słuchać śpiewu nadwodnych ptaków, a wieczorem transowej i etnicznej muzyki. Na festiwalu serwuje się wegetariańskie i wegańskie jedzenie, można skorzystać z bogatej oferty warsztatowej i – jak to na tego typu wydarzeniach – imprezować od zachodu do wschodu słońca.

Konkurs dla członków Klubu WWF

Odwiedź jeden z polskich parków narodowych i napisz, dlaczego jest dla Ciebie wyjątkowy.

Opisz, dlaczego ten właśnie park Cię urzekł, co podobało Ci się szczególnie. Załącz swoje zdjęcie ze spaceru. Zrób je w miejscu, które pozwoli zidentyfikować PN np. przy tablicy informacyjnej lub oznaczonym wejściu do parku.

CO MOŻNA WYGRAĆ?

Przygotowaliśmy 5 nagród i 20 wyróżnień. Nagrodzeni otrzymają po jednym zestawie zawierającym **album fotograficzny „Symbole polskiej przyrody”, butelkę na wodę i torbę bawełnianą Klubu WWF**. Wyróżnieni otrzymają po jednym zestawie zawierającym **kubek termiczny i torbę bawełnianą Klubu WWF**.

KIEDY I JAK POINFORMUJEMY O WYNIKACH

Osoby nagrodzone i wyróżnione powiadomimy drogą elektroniczną do 31.10.2025. Nagrody rozesłamy do 30.11.2025.

© M. Stygar

- 1 Przeczytaj regulamin: wwf.pl/planeta-ziemia/konkursy.
- 2 Przygotuj pracę konkursową zawierającą zdjęcie i uzasadnienie.
- 3 Prześlij pracę konkursową na adres: planetaziemia@wwf.pl. Koniecznie dodaj adnotację: Oświadczam, że zapoznałam/-łem się i akceptuję regulamin konkursu „Mój ulubiony park narodowy” zamieszczony na stronie wwf.pl/planeta-ziemia/konkursy.
- 4 Konkurs jest przeznaczony dla członków WWF i ich rodzin. Mogą w nim brać udział osoby, które ukończyły 13 lat, a w imieniu młodszych dzieci – ich rodzice.
- 5 Zgłoszenia przyjmujemy od 01.07.2025 do 30.09.2025.

Wymagania techniczne: zdjęcie musi być wielkości 1-10 MB. Uzasadnienie do maks. 1000 znaków ze spacjami. Obowiązuje limit jednej pracy na jeden adres email.

Nasza rodzinna misja

Od kilkunastu lat wspieram Fundację WWF Polska, a moje zaangażowanie w ochronę środowiska jest nie tylko osobistą pasją, ale również rodzinną tradycją. Razem z moją rodziną, w tym dwoma synami, Mateuszem i Filipem, uczestniczymy w inicjatywach WWF, wierząc, że każdy krok w kierunku ochrony naszej planety ma ogromne znaczenie.

Moja przygoda z WWF rozpoczęła się wiele lat temu, kiedy po raz pierwszy zdałam sobie sprawę z kruchości naszego ekosystemu. Jako osoba zawodowo związana z obszarem HR w międzynarodowej firmie medycznej, odpowiedzialna za region CEE i Polskę, często podróżuję i widzę na własne oczy, jak zmiany klimatyczne wpływają na różne części świata. Ekologia stała się dla mnie priorytetem, a wsparcie WWF naturalnym wyborem.

Regularnie czytam czasopismo „Planeta Ziemia” wydawane przez WWF, które dostarcza mi inspiracji i wiedzy na temat działań na rzecz ochrony środowiska. Moje zaangażowanie w działania Fundacji nie ogranicza się tylko do finansowego wsparcia; staram się również brać udział w różnych projektach i kampaniach.

Moje dzieci, Mateusz i Filip, również są głęboko zaangażowane w działania WWF. Filip, który obecnie jest maturzystą, był bohaterem jednego z artykułów w „Planecie” w 2013 r., kiedy jego rysunek zdobył nagrodę w konkursie organizowanym przez Fundację. Teraz, jako młody dorosły, Filip nadal wspiera inicjatywy WWF.

W 2013 r. 6-letni syn Magdy narysował dla nas rysunek „Panda w ogrodzie”, który został opublikowany na łamach „Planety Ziemi”.

Nasza rodzinna misja wspierania WWF jest dla mnie niezwykle ważna. Planuję kontynuować nasze zaangażowanie, wierząc, że wspólnie możemy się przyczynić do ochrony naszej planety dla przyszłych pokoleń. Ekologia jest dla mnie nie tylko hobby, ale również odpowiedzialnością, którą staram się przekazywać moim dzieciom.

Wsparcie WWF to dla nas więcej niż tylko darowizny – to sposób na życie, który łączy naszą rodzinę i daje nam poczucie, że robimy coś wartościowego dla świata. Jako rodzina wspieramy również inne akcje charytatywne, angażując się w różnorodne inicjatywy, które mają na celu poprawę jakości życia ludzi i ochronę środowiska. Wierzymy, że nasze działania mogą przynieść realne zmiany i inspirować innych do podejmowania podobnych kroków.

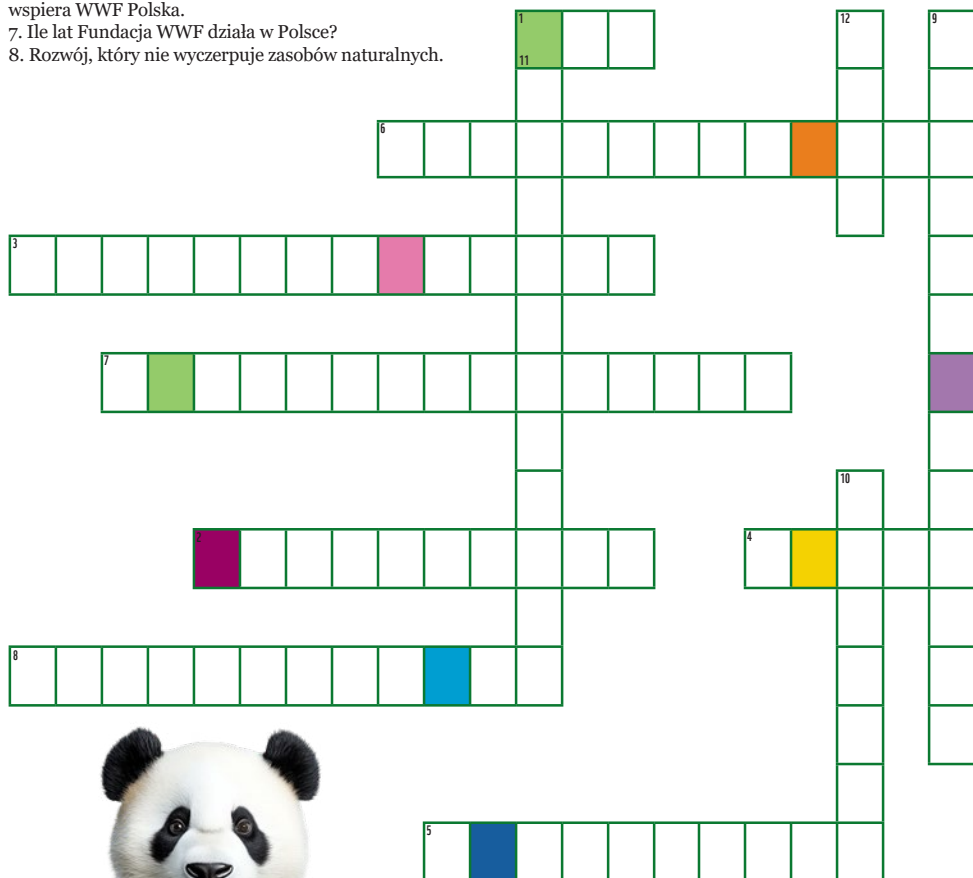
Dzieciaki! Mamy dla Was ciekawą krzyżówkę. Rozwiązując ją, możecie poznać nowe pojęcia i nauczyć się czegoś o dzikiej przyrodzie. Z kolorowej rozsypanki spróbujcie ułożyć hasło. Podejmiecie wyzwanie? Zapraszamy do zabawy!

Poziomo

1. Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. żywienia i rolnictwa.
2. Kraj, w którym mieści się siedziba główna WWF.
3. Grupa osób zajmująca się m.in. patrolowaniem polskiego wybrzeża.
4. Projekt skutecznego ścigania przestępstw przeciwko dzikiej przyrodzie w Europie, w którym WWF brało udział.
5. Jak nazywa się dieta przyjazna planecie?
6. Proces przywracania do natury gatunków zwierząt, który wspiera WWF Polska.
7. Ile lat Fundacja WWF działa w Polsce?
8. Rozwój, który nie wyczerpuje zasobów naturalnych.

Pionowo

9. Magazyn wydawany przez WWF Polska, który 2x w roku trafia do Twojej skrzynki.
10. Pierwszy projekt WWF w Polsce.
11. Młodzi ludzie, których możesz spotkać na ulicy i porozmawiać z nimi o projektach, które prowadzi WWF Polska.
12. Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody, organizacja wspierająca WWF.

25
LAT W POLSCE

KLUB
WWF

Ryś euroazjatycki

OCHRONA RYSIA W POLSCE TO PRAWDZIWA SZTUKA

wwf.pl/jubileusz

WYPRODUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

Przeczytane? Świetnie! Teraz możesz podzielić się magazynem z kimś znajomym lub przekazać go pobliskiej bibliotece. Jeśli nie chcesz go zachować, wrzuć do pojemnika na papier i podaruj mu kolejne życie. Planeta Ziemia jest produkowana na papierze recyklingowym. Papier z włókien celulozowych można przetwarzać nawet do 7 razy!

Jeśli chcesz czytać magazyn wyłącznie w wersji elektronicznej, napisz do nas na: klub@wwf.pl